

ЗАГАЛЬНОСОЦІАЛЬНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ШАХРАЙСТВУ, ЩО ВЧИНЯЄТЬСЯ ЖІНКАМИ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано заходи загальносоціального запобігання шахрайству, що вчиняється жінками в Україні, які полягають у комплексному поєднанні всіх різновидів та рівнів запобіжного впливу. Розглянуто різні напрями вдосконалення суспільних відносин у сфері запобігання шахрайству, що вчиняється жінками в Україні. Проаналізовані такі загальносоціальні заходи запобігання шахрайству, що вчиняється жінками в Україні, як соціально-економічні, правові, організаційно-управлінські, ідеологічні, соціально-психологічні, медичні, психолого-педагогічні, соціально-культурні і технічні.

Ключові слова: запобігання, загальносоціальні заходи, шахрайство, жінки.

В статье проанализированы меры общесоциального предотвращения мошенничества, совершаемого женщинами в Украине, которые заключаются в комплексном сочетании всех видов и уровней меры воздействия. Рассмотрены различные направления совершенствования общественных отношений в сфере предотвращения мошенничества, совершаемого женщинами в Украине. Проанализированы такие общесоциальные мероприятия предотвращения мошенничества, совершаемого женщинами в Украине, как социально-экономические, правовые, организационно-управленческие, идеологические, социально-психологические, медицинские, психолого-педагогические, социально-культурные и технические.

Ключевые слова: предотвращения, общесоциальные меры, мошенничество, женщины.

The article analyzes the measures of the general social prevention of fraud committed by women in Ukraine, which consist of an integrated combination of all varieties and levels of preventive influence. Different directions of improvement of public relations in the sphere of fraud prevention carried out by women in Ukraine are considered. The following general social measures for the prevention of fraud committed by women in Ukraine are analyzed such as socio-economic, legal, organizational and managerial, ideological, social-psychological, medical, psychological and pedagogical, socio-cultural and technical.

Key words: prevention, social measures, fraud, women.

Вступ. Зменшення поширеності шахрайства та зниження його тяжкості не може бути досягнуто лише шляхом кримінального покарання, оскільки такі заходи не можуть усунути соціальні причини та умови шахрайства. Боротьба з ним може бути ефективною лише за умови використання комплексного підходу, тобто не лише виявлення, припинення та розслідування, а й попередження.

Профілактика злочинності складається з ієрархічно пов'язаних між собою завдань. Перше з них – профілактична дія на динаміку, структуру, причини злочинності загалом (загальносоціальна профілактика). Друге – профілактика видів і форм злочинної поведінки, запобігання злочинам у певних сферах суспільного життя; профілактика злочинів, що вчиняються окремими соціальними групами осіб тощо (спеціально-криминологічна профілактика). Третє завдання полягає в запобіганні здійсненню злочинів окремими особами (індивідуальна профілактика) [1].

Попередження злочинності жіночої статі, а саме шахрайствам, що ними вчиняються, за своїм соціальним значенням виходить далеко за рамки проблеми боротьби зі злочинністю.

Проблема запобігання шахрайству, що вчиняються жінками, є однією з найголовніших у кримінології. Своє бачення причин вчинення злочинів висловлювало багато вітчизняних та зарубіжних кримінологів: В.В. Василевич, О.Ф. Гада, О.М. Джужа, М.І. Карпенко, О.А. Клименко, І.Б. Медицький, О.С. Павленко, В.Г. Севрук, Л.В. Чернозуб.

Постановка завдання. Метою статті є визначення основних напрямів загальносоціально-го запобігання шахрайству, що вчиняється жінками в Україні, та розробка системи таких заходів.

Результати дослідження. Глобалізація суспільства не лише сприяє позитивному взаємопроникненню культур, зміцненню потенціалу країни завдяки долученню до кращих світових інтелектуальних надбань, вивченню досвіду закордонних країн під час вирішення суспільно важливих питань, а й призводить до активізації злочинності [2, с. 193]. Тому запобігання шахрайству, що вчиняється жінками в Україні, потребує негайного втручання з боку держави та вироблення чітких та узгоджених дій, що будуть спрямовані на подолання різних негативних причин і умов вчинення жінками шахрайських дій.

Загальносоціальне запобігання жіночій злочинності, а саме шахрайству, полягає у здійсненні комплексу заходів щодо вдосконалення суспільних відносин в адміністративно-політичній, економічній та соціально-економічній сферах життя нашого народу. Метою цих заходів має стати вирішення проблем становища жінки в нашому суспільстві. Перш за все, жінкам має бути забезпечена реальна рівність у правах із чоловіками. Загальновідомо, що в разі будь-яких скорочень на виробництві першими скорочують жінок, жінки також отримують меншу платню, ніж чоловіки, а при прийомі на роботу перевага також надається чоловікам [3].

Проведеним опитуванням встановлено, що загальносоціальними заходами запобігання шахрайству, що вчиняється жінками в Україні, є соціально-економічні – 20%, правові – 17%, організаційно-управлінські – 13%, ідеологічні – 13%, соціально-психологічні – 11%, медичні – 9%, психолого-педагогічні – 7%, соціально-культурні – 6% і технічні – 5%.

Отже, ми вважаємо, що найефективнішими загальносоціальними заходами запобігання шахрайству, що вчиняється жінками в Україні, є соціально-економічні, правові, організаційно-управлінські, ідеологічні, соціально-психологічні, медичні, психолого-педагогічні, соціально-культурні і технічні. Тому наведемо основні заходи, що потрібні у вищевказаних сферах суспільного життя для подолання цього негативного явища.

Соціально-економічні запобігання шахрайству, що вчиняється жінками

Ці заходи, насамперед, мають бути спрямовані на зменшення рівня соціальної незахищеності різних верств, категорій громадян, бідності та безробіття. Варто додати, що на нині необхідно врахувати об'єктивно наявну нерівність між регіонами України. Задля запобігання злочинам узагалі та шахрайству, зокрема, необхідно створити концепцію перетворень окремих регіонів країни згідно з їх соціально-економічною специфікою, що могло б дати змогу мінімізувати наслідки нерівності, зменшити соціальні й політичні протиріччя, тим самим відбулося б підвищення рівня життя і встановлення єдиних соціально-економічних стандартів для всього населення країни [4, с. 119].

Із заходами економічного і соціального характеру тісно пов'язані організаційно-управлінські заходи профілактики злочинності, до яких можна зарахувати: заходи з покращення обліку та зберігання майна; заходи, що мають на меті правильний підбір керівних кадрів; заходи з відшкодування шкоди із винних осіб [5, с. 28].

Як слушно встановлено вченими, соціально-економічні детермінанти, насамперед, пов'язані з розшаруванням населення, у зв'язку з чим виникла незначна група багатих людей, чий прибуток нерідко мають незаконне походження. Водночас обмеженість матеріальних ресурсів і намір отримати доступ до них попри все, у тому числі ціною життя інших осіб, стає вирішальним стимулятором користолюбства, насильства, жорстокості. Крім цього, як свідчить практика, останніми роками якісно змінився склад злочинців, погіршилися їхні основні кримінологічні риси: більшість осіб – це молодь до 30 років; ті, хто до вчинення злочину ніде не працював та не навчався та ін. [6, с. 126]. Отже, негативні соціально-економічні процеси, що відбуваються в суспільстві, нарівні з прогресуючою алкоголізацією та наркотизацією населення, у тому числі жінок, підлітків і молоді, викликали руйнівні негативні наслідки, істотним чином позначилися на формуванні неблагополучних сімей, протиправних установок, негативної поведінки тощо [6, с. 576].

Проблеми, пов'язані із працевлаштуванням жінок, у повному об'ємі можуть бути розв'язані при підйомі економіки всієї країни, зростанні реальних доходів населення, заробітної платні чоловіків, професійно-кваліфікаційній підготовленості жінок, скороченні їх робочого дня або робочого тижня при збереженні колишньої заробітної платні особливо для тих, хто має малолітніх дітей, запровадженні додаткових відпусток, поліпшенні умов праці тощо [1].

Таким чином, задля запобігання шахрайству на загальносоціальному рівні, насамперед, необхідно акцентувати на усуненні соціально-економічних причин і умов вчинення злочинів взагалі, подоланні соціальної нерівності, значного розриву між бідними та багатими, а також розвитку духовно-моральної сфери життя суспільства та правового виховання населення.

Правові заходи запобігання шахрайству, що вчиняється жінками

Найбільш дієвим способом *профілактики жіночого шахрайства*, на нашу думку, є підвищення рівня правової освіти населення. Профілактику шахрайства, наприклад, із неурочливістю варто проводити у вигляді інформування населення про способи вчинення зазначеного злочину, оприлюднювати типові схеми вчинення шахрайства, а також розміщати інформацію про порядок звернення до правоохоронних органів, використовувати її з метою вікітимологічної освіти громадян та повідомлення їх про ефективність результатів правоохоронної діяльності на цьому напрямі.

Профілактична діяльність повинна мати і має певну нормативну базу. Нормативними актами, що становлять загальну правову основу попереджувальної діяльності щодо жінок, є, насамперед, міжнародні акти: Конвенція про політичні права жінок та Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Не вдаючись у докладний аналіз цих міжнародно-правових актів, варто підкреслити, що вони містять принципові положення, в яких не тільки закріплюються права жінок, але головним чином установлюються обов'язки кожного громадянина, кожного органу держави щодо забезпечення цих прав шляхом загального визнання, вивчення, сприяння, здійснення прогресивних національних і міжнародних заходів. Ці принципові положення необхідно враховувати, розроблюючи сучасне законодавство, у процесі планування, контролю і здійснення конкретних практичних заходів щодо запобігання злочинності, її скорочення і зменшення негативних наслідків для розвитку суспільства [1].

Отже, правові заходи запобігання шахрайству, що вчиняється жінками, направлені на застосування норм кримінального, цивільного, адміністративного, трудового права.

Організаційно-управлінські заходи запобігання шахрайству, що вчиняється жінками

Отже, організаційно-управлінські заходи спрямовані на діяльність, націлену на підвищення рівня усієї запобіжної роботи, здійснення систематичного, глибокого аналізу стану злочинності і правопорядку, дослідження причин і умов, які сприяють конкретним видам злочинів та іншим суспільно-небезпечним явищам, проведення аналізу ефективності організації та стану запобіжної діяльності, розроблення управлінських та методичних рекомендацій щодо її удосконалення, діагностику контингенту з позиції рівня його криміногенності, удосконалення збору і аналізу усіх видів інформації, яка стосується криминологічних питань, відбір і розподіл кадрів персоналу, підвищення професійного рівня, майстерності працівників у застосуванні запобіжних заходів, укріплення законності, перегляд функціональних обов'язків працівників на предмет збалансованості їх прав і зобов'язань і реальної можливості забезпечити цю ділянку роботи, облік, контроль, відповідальність посадових осіб за стан запобіжної роботи, забезпечення внутрішнього та зовнішнього процесу взаємодії, спрямованого на поліпшення оперативного становища та правопорядку, використання передового досвіду, доведення до виконавців (відділів, частин, служб, підрозділів, посадових осіб) положень цього плану в частині, котра їх стосується, організація виконання плану, контроль за здійсненням планових заходів, оцінка їх ефективності та висновки щодо діяльності суб'єктів запобігання і змін в оперативному становищі [6, с. 576].

Управлінські заходи, насамперед, включають економіко-правові, метою яких є нейтралізація протиправного збагачення професійних злочинців, оскільки основою їхнього існування є відповідна матеріальна база, яка, з одного боку, включає значні кошти самих кримінальних елементів, а з іншого – можливості її постійного поповнення. На сучасному етапі дуже важливо створити надійний економіко-правовий захист, що виключає чи усуває будь-які спроби зазіхання на державну чи приватну власність. Складність завдання полягає у запобіганні злочинам, учиненим із використанням [1].

Ідеологічні заходи запобігання шахрайству, що вчиняється жінками

До ідеологічних належать заходи, які усувають чи обмежують криміногенні фактори шляхом формування у членів суспільства моральної позиції, орієнтованої на базові загальнолюдські цінності: заходи, що формують у громадському середовищі думку нетерпимості до злочинів та інших правопорушень; заходи підвищення людської культури. Особливої уваги потребує молодь, яка через неповну сформованість світогляду та навичок соціальної життєдіяльності, різкої зміни ідеологічних цінностей у суспільстві особливо схильна до негативного впливу стандартів поведінки, що заповнили створений вакуум соціальних орієнтацій [5, с. 30].

Ідеологічний напрям у профілактиці шахрайству включає роботу з розвінчання кримінальних традицій, підризу авторитету лідерів кримінального середовища, а також формування у громадян певного ставлення до антигромадської субкультури з метою ослаблення механізму її впливу на неповнолітніх. Важливе значення при цьому надається систематичному використанню засобів масової інформації [1].

Отже, ідеологічні заходи запобігання шахрайству, що вчиняються жінками, спрямовані на прищеплення поваги до законності, норм права, а також вироблення у жінки розуміння добра та зла.

Соціально-психологічні заходи запобігання шахрайству, що вчиняється жінками

Вони спрямовані на формування в державі, окремих регіонах і місцевостях, середовищі окремих контингентів та груп населення як атмосфери громадського спокою, впевненості у власній безпеці, так і готовності до взаємодопомоги, взаємопідтримки у тяжких життєвих ситуаціях, довіри до правоохоронних органів тощо [5, с. 31].

Основні соціально-психологічні особливості особистості корисливих злочинців полягають у мотиваційній сфері. За широтою зв'язків і відносин корисливі злочинці відрізняються не тільки від гармонійно розвинутої людини, але і від інших злочинців суттєвим зсувом у бік матеріальних чи інших потреб, задоволення яких вимагає грошових витрат, переважанням матеріальних потреб над духовними. Чимало відхилень мають викривлений характер і не вписуються в соціально схвалені чи навіть соціально терпимі зразки людських відносин. Ступінь ієрархічних збуджень у мотиваційній сфері особистості корисливих злочинців порівняно з іншими правопорушниками є в середньому більш високою і стійкою. Гроші і речі є їх головними соціальними цінностями. Причому в осіб із високим ступенем ієрархічної мотиваційної сфери корислива направленість є не тільки переважною в період вчинення діяння, але і порівняно стійкою рисою їхньої особистості, яка є визначальною протягом усього життя і діяльності. Коли гроші і речі розглядаються суб'єктом як засіб для пияцтва й інших розваг, мотиваційна сфера може бути розпливчатою, а орієнтації особи – ситуативними і нестійкими [7, с. 53].

Медичні заходи запобігання шахрайству, що вчиняється жінками

Медичні заходи профілактики включають: 1. профілактику поширення хвороб, які становлять собою небезпеку для оточуючих, лікування та ресоціалізацію таких осіб; 2. протидію поширенню форм поведінки, пов'язаних із соціальною дезадаптацією та відтворенням злочинності, – проституції, алкоголізму, наркоманії, безпритульності і безнадглядності, побутових конфліктів тощо; 3. соціальну, психолого-педагогічну, медичну допомогу носіям такої поведінки [5, с. 31]. У ранній профілактиці сексуальної деморалізації дівчаток більш помітну роль мають відіграти медичні працівники, що надають їм гінекологічну і венерологічну допомогу. Вони здатні не тільки своєчасно виявляти і лікувати гінекологічні розлади і венеричні хвороби, а й установлювати тих із них, які вже почали скоювати аморальні вчинки, а також джерела розбещення неповнолітніх дівчат. Гінекологи можуть фіксувати і випадки посягання на статеву недоторканність і вживати необхідні заходи медико-педагогічного характеру щодо потерпілих, ставити перед компетентними органами питання про залучення до відповідальності осіб, що вчинили такі посягання [1].

Психолого-педагогічні заходи запобігання шахрайству, що вчиняється жінками

Крім перетворень в економічній, політичній та соціальній сферах, значну увагу необхідно приділити заходам виховного характеру, які мають велике значення для профілактики шахрайств, а особливо правовому вихованню. Найбільш перспективним і продуктивним є підхід до правового виховання як до діяльності, спрямованої на правову освіту особи, розвиток у неї правової активності.

Окремо варто виділити сім'ю та школу. Сім'я та школа є основними інститутами, які впливають на виховання та розвиток дитини. Тож особливо активно профілактична робота має здійснюватися саме на рівні цих інститутів. Зокрема, на рівні сім'ї дитині мають прищеплюватися поважне ставлення до інших людей, загальнолюдські цінності, переконання щодо необхідності дотримання норм моралі, а також любов до праці, шанобливе ставлення до роботи інших людей. Дітям слід розповідати про необхідність заробляти чесною працею та шкідливість «легких грошей». Таке виховання має вберегти їх від втягнення до антигромадських дій, зокрема, злочинів, жебрацтва, пияцтва, наркоманії, зайняття проституцією [8, с. 506].

Педагоги, вихователі та психологи відіграють ключову роль у реалізації цієї програми, оскільки фахівці вказаних галузей працюють як у дитячих садочках, так і у шкільних навчальних закладах, тому вони мають спрямовувати і координувати роботу відповідно до педагогічних та психологічних знань.

Як зазначає з цього приводу С.О. Павленко, суспільство, яке виховане в середовищі з низькими моральними принципами, не зможе ефективно протистояти корупції [9, с. 88] та зло-

чинності загалом. Корупція, пов'язана з шахрайством та злочинним бізнесом, призвела до диктату насильства, організації наркобізнесу, торгівлі людьми тощо. І зворотний наслідок – це ядро зміцнюється через організовану злочинність та корупцію [10, с. 54–55].

Соціально-культурні заходи запобігання шахрайству, що вчиняється жінками

Самостійне місце в комплексних планах соціальної профілактики правопорушень відводиться соціально-культурним заходам. Нині ми спостерігаємо несприятливий період у житті суспільства, для подолання якого необхідні великі зусилля не тільки самих діячів культури, гуманітарної і технічної інтелігенції, але й усього державного апарату. Затрати на культуру мінімальні, театри, клуби, бібліотеки, видавництва – їх функціонування викликає лише співчуття. Очевидно, як і в соціальній сфері, тут мають бути вироблені пріоритетні міри, спрямовані на зміну культурної політики на краще. Від американізованої «масової культури» (в гіршому її варіанті) необхідно перейти до відновлення та розвитку справжніх художніх і моральних цінностей. Моральним обов'язком письменників, журналістів, інших творчих працівників мають бути підтримка та поширення серед населення гуманістичних, демократичних ідей, захист норм моралі та права, виховання молоді в дусі поваги до особистості, турботи не про власні достатки, а про загальне благо. Підтримка науки, культури і освіти можлива лише за сприяння держави, в тому числі і шляхом прийняття необхідних для цього законів [5, с. 31].

Загальносоціальні заходи запобігання у культурно-виховній та інформаційній сферах полягають у діяльності державних та недержавних органів, установ та організацій, спрямованої на підвищення загальнокультурного рівня населення, укріплення принципів законності, справедливості, поваги до прав і свобод людини, надання достовірної інформації про явища та процеси, що відбуваються у державі та світі, адекватне статеве виховання підростаючого покоління.

Захист жіночої культури і жіночності має стати пріоритетним в державній політиці, ідеології, громадській думці. Сімейне і шкільне виховання потрібно корегувати й узгоджувати із завданнями розвитку жіночої культури [5, с. 31].

Технічні заходи запобігання шахрайству, що вчиняється жінками

До технічних заходів належать різноманітні засоби та пристосування, які спрямовані на усунення перекручувань кількісних та якісних показників у процесі виробництва, зберігання й транспортування матеріальних цінностей, фальсифікації банківських операцій, запобігання проникненням у сховища з метою розкрадання тощо, використання автоматів для визначення кількісних та якісних показників товару, впровадження технічної сигналізації, технічного захисту документів. Йдеться, зокрема, про різноманітні вимірювальні прилади, автомати для фіксування виробничих процесів, зупинки механізмів при виникненні аварійних ситуацій, засоби охоронної сигналізації, прилади швидкого виклику працівників міліції тощо. Технічні засоби можуть бути пов'язані також з усуненням обставин, які сприяють виробничому травматизму, аваріям на транспорті [5, с. 31].

Також серед технічних заходів треба виділити технічні умови, що полягають у технічній недосконалості охоронно-тривожної сигналізації, інженерно-технічного обладнання, різних приладів, системи цілодобового спостереження, відсутності відповідної апаратури для перевірки, огляду автомашин, проведення як особистих обшуків, так і відповідних обшуків і оглядів у житловій зоні тощо [6, с. 362].

Якщо говорити про технічні заходи запобігання, то під час аналізу, наприклад, поширеності шахрайства можна встановити, що вони тісно пов'язані з незадовільною роботою транспорту на певних маршрутах руху, скупченістю громадян у магазинах, відсутністю оперативних груп міліції в найбільш криминогенних місцях. Діяльність професійних квартирних злодіїв значно полегшують не тільки слабко укріплені двері, примітивна конструкція замків і замала кількість кодових замикаючих пристроїв у під'їздах, а й віктимологічні умови (чверть таких крадіжок учиняється з використанням умов, які створюються самими мешканцями). Причому в різних містах ці обставини мають свої особливості, їхнє усунення – перший крок до запобігання діяльності професійних злочинців. Органи внутрішніх справ мають проводити рейди спецоперацій. Власне, це цільові заходи щодо виявлення і вилучення з громадських місць певних категорій осіб, які вчиняють злочини. Як правило, в результаті блокування районів області чи міста затримується значна кількість бродяг, «гастролерів», осіб, що вчиняють крадіжки і шахрайства, збувають наркотики тощо [1].

Аналіз чинного законодавства, підзаконних актів правоохоронних органів України та інших документів дає підстави виокремити такі основні заходи запобігання шахрайству, що вчиняються жінками в Україні: попередження економічних злочинів; профілактика особливо небезпечних і тяжких злочинів; припинення злочинної діяльності організованих злочинних груп, а

також професійних злочинців; попередження злочинності неповнолітніх; попередження рецидивної злочинності; попередження і припинення порушень громадського порядку та громадської безпеки, масових заворушень; боротьба з майновими злочинами [11, с. 340].

Нині відсутній спеціальний закон стосовно профілактики злочинів. Так, розроблено низку проектів Закону «Про профілактику правопорушень», але вони більше схожі на науково-теоретичні конспекти з теорії профілактики, ніж на дієві нормативно-правові акти, які зможуть вирішити проблему профілактики злочинності загалом. Тому, на нашу думку, варто розробити та прийняти відповідний нормативно-правовий акт щодо профілактики злочинів, а на основі останнього прийняти й спеціальний закон, який передбачав би заходи профілактичного впливу на шахрайства, що вчиняються жінками, який був би не тільки взірцем для правоохоронних органів, а й певним постулатом для державних органів, різних організацій та, насамперед, для самих громадян [12].

Висновки. Загальносоціальні заходи, які спрямовані на послідовне усунення причин і умов шахрайства, що вчиняються жінками в Україні, – основа для спеціального запобігання. Усе це зумовлює необхідність активізації запобігання шахрайству, що вчиняється жінками в Україні, до соціально-економічних умов із подальшою доцільністю закріплення спеціальної «Програми запобігання шахрайствам, що вчиняються жінками» з комплексом заходів, що спрямовані на нейтралізацію цих негативних факторів.

Список використаних джерел:

1. Профілактика злочинів : Підручник / О.М. Джужа, В.В. Василевич, О.Ф. Гіда та ін.; за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. О.М. Джужи. Київ : Атіка, 2011. 720 с.
2. Севрук В.Г., Павленко С.О. Протидія злочинам, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями, сформованими на етнічній основі. *Науковий вісник Нац. акад. внутр. справ України*. 2016. № 1(98). С. 49–62.
3. Індивідуальна робота на тему: «Жіноча злочинність». URL: <https://criminolog.wordpress.com/>.
4. Клименко О.А. Фактори детермінації та основні заходи запобігання шахрайству у сфері надання туристичних послуг. *Європейські перспективи*. 2017. Вип. 1. С. 116–123.
5. Медицький І.Б. Запобігання злочинності : Навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2008. 231 с.
6. Кримінологічні засади запобігання злочинам в установах виконання покарань України (пенітенціарна кримінологія) : посібник / за ред. О.М. Джужі. Київ : НАВС, 2013. 620 с.
7. Карпенко М.І. Причини і запобігання корисливим злочинам військовослужбовців. *Юридична наука*. 2013. № 1. С. 52–57.
8. Чернозуб Л.В. Система правових засобів запобігання злочинам проти дітей. *Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані* : монографія / за ред. О.В. Козаченка, Є.Л. Стрельцова; МОН України, НУ «ОЮА», Каф. крим. права та ін. крим.-прав. дисциплін Миколаїв. ін-т. права, ПРЦ НАПрНУ, ГО «Всеукр. Асоціація крим. права». Миколаїв : Іліон, 2016. С. 499–514.
9. Павленко С.О. Духовність і моральний контроль як умова запобігання та протидії корупції. *Юридична психологія в Україні: здобутки та перспективи, том 2* : тези доп. наук.-практ. конф., Київ, 26 берез. 2015 р. / [ред. кол. В.В. Черней, М.В. Костицький, О.І. Кудерміна та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2015. С. 86–89.
10. Павленко С.О. Теоретичні та практичні проблеми протидії релігійному тероризму в Україні. *Науковий вісник*. 2017. № 2 (103). С. 48–61.
11. Севрук В.Г. Нормативно-правові засади протидії правоохоронними органами України злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі. *Молодий вчений*. 2017. № 4 (44). С. 337–342.
12. Севрук В.Г. Комплексні програми профілактики етнічній злочинності в Україні. *Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення [Текст]* : матеріали міжвуз. наук.-практ. круг. столу, Київ, 21 квіт. 2018 р. / редкол.: В.В. Черней, С.Д. Гусарєв, С.С. Чернявський та ін. Деревач : Нац. акад. внутр. справ, 2018. С. 152–158.